

Stichting Geschiedenis Fysiotherapie
Fysiotherapie in perspectief, 50 jaar verleden - heden.

De rol van de fysiotherapeut bij de Paralympics

STICHTING GESCHIEDENIS FYSIOTHERAPIE
 www.sgfinfo.nl

Tekst: Dr. Anton de Wijer, Huub Vossen PT, MMT,

Inleiding

In 1960 gingen de eerste Paralympische zomerspelen van start. In 1980 had Nederland de eer om dit grootste sportevenement ter wereld voor sporters met een lichamelijke beperking te organiseren in het Nationaal Sportcentrum Papendal te Arnhem.

Na 60 jaar vindt dit jaar voor de 15^e keer de Paralympische Zomerspelen plaats in Tokio. Tijd om eens terug te kijken.

Paralympics Internationaal

Sir Ludwig Guttmann

Het was een idee van Sir Ludwig Guttmann, om met regelmaat wedstrijden te organiseren voor mensen met een beperking. Guttmann organiseerde in het ziekenhuis, in Stoke Mandeville, wedstrijden voor patiënten met een

beperking om het herstel in brede zin te bevorderen. Zo vond er in 1952 voor het eerst in dit verband een evenement plaats, waar ook een Nederlandse delegatie van sporters meedeed aan wedstrijden. In Haarlem werden destijds overigens ook voor oorlogsslachtoffers al sportevenementen georganiseerd. Het belangrijkste was dat er een besef ontstond dat je met een beperking ook kunt sporten naast de vele andere voordelen die het sporten verder biedt. Het boogschieten was een onderdeel waar mensen met een beperking het opnamen tegen sporters zonder beperking. Feitelijk nog maar kort geleden.

In 1960 werden de Zomerspelen, voor mensen met een beperking, voor het eerst gehouden in Rome. Deze Zomerspelen in Rome worden gezien als de eerste Paralympische Spelen. De Paralympische Spelen en de Olympische Spelen werden vanaf dat moment aan elkaar verbonden.

Er zijn vier Paralympische waarden vast gesteld : **Moed, Vastberadenheid, Inspiratie en Gelijkheid (verbroedering)**. Dat moet iedere fysiotherapeut toch aanspreken.

Van 24 augustus tot 5 september zijn dit jaar de Paralympische spelen in de Japanse hoofdstad Tokio.

De Winterspelen vinden dit jaar in 2022 plaats in Peking.

Gertjan van der Linden, bondscoach van het Nederlands vrouwenrolstoelbasketbalteam, ziet toe op een training van zijn paralympische selectie. Als international werd Van der Linden uitgeroepen tot beste speler van de wereld.

Paralympics in Nederland

Op 21 juli 1980 opende Prinses Margriet de eerste Paralympische spelen in Nederland op het nationaal sportcentrum Papendal te Arnhem. De olympische vlam werd ontstoken door de

Amersfoortse basketballer Harrie Veenema. Een evenement dat tien dagen duurde.

Zie filmpje: [opening Paralympics Papendal](#)

Prinses Margriet opent de Paralympics op het Nationaal Sportcentrum Papendal in 1980.

Internationale krant

Olympic Village met Prinses Margriet tijdens de opening.

Het nieuws werd dagelijks gebracht door een speciaal uitgebrachte internationale krant 'de Olympic Village' met op de voorpagina het bezoek van Koningin Beatrix.

Op de 2^e foto rechts, de Olympic Plaza met Theo Kwaak, fysiotherapeut uit Heliomare, van waaruit een delegatie fysiotherapeuten aanwezig was waaronder Adriaan Kraaijpoel en Elly Nossent, om de drie olympische deelnemers uit Heliomare (boogschutters) te begeleiden.

Theo Kwaak, fysiotherapeut, op de Olympic Plaza

Paralympics in Nederland (1980)

De Paralympische Spelen vinden vanaf 1988 in dezelfde stad plaats waar de Olympische Spelen worden gehouden; al is dit pas in 2001 officieel ingevoerd. De kans dat we de Paralympics nog eens in Nederland mogen organiseren is dus alleen nog mogelijk als we ook de Olympische Spelen hier halen. Des te meer om deze herinneringen te koesteren.

De rol van de fysiotherapeut bij de Paralympics.

Interessant is om na te gaan hoe destijds de eerste fysiotherapeuten betrokken waren bij de Paralympics en hoe dat op dit moment plaatst vindt.

Allereerst gaven de spelen in Arnhem een enorme boost aan de gehandicaptensport in Nederland en werd vanaf dat moment deze tak van sportbeoefening, net zoals in de rest van de wereld, steeds professioneler .

In Nederland had men van oudsher al de NEBAS, de sportbond voor lichamelijk, in

visueel en zintuiglijk gehandicapten. 2008 werd de naam "Gehandicaptensport Nederland" ingevoerd, die sporten en bewegen voor alle mensen met een handicap stimuleert en faciliteert. Gehandicaptensport Nederland wil sporters met een handicap inspireren om te excelleren en de kracht van sport te ervaren, ongeacht niveau of handicap. In het Jaarboek van Sportgeneeskunde (2010) wordt melding gemaakt dat er door de Olympische ambitie een toename zal komen van het aantal actieve sportparticipanten wat zowel positieve gevolgen zal hebben (betere gezondheid, sociale aspecten, lagere ziektelast), als negatieve gevolgen in de zin van meer sportletsels, toename van kosten ten gevolge van sportletsels. Hier komt de rol van de fysiotherapeut om de hoek kijken die steeds prominenter zal worden in het begeleiden van sportdeelnemers, in dit geval ook van de sporters met een beperking.

Peter Dijkstra, fysiotherapeut voor de olympische ploeg, behandelt op sportcentrum Papendal rolstoelbasketbalster Xena Wimmenhoeve voor een polsbleedure voor de Zomerspelen van Tokio.

Er zijn veel fysiotherapeuten betrokken bij het Nederlands Paralympisch Team maar er zijn uiteraard ook het hele jaar door fysiotherapeuten betrokken om de

sporters te begeleiden naar dit grote evenement. Toch vindt Ester Vergeer (dit jaar Chef de Mission) in 2008 dat de aandacht voor deze branche beter kan.

Esther Vergeer

"Er is onvoldoende erkenning van noodzaak, belang en functie van de Nederlandse gehandicaptensport en onvoldoende erkenning van het hoge niveau waarop ikzelf sport bedrijf", vindt Esther Vergeer (Issue NPI 2008).

Ook het wetenschappelijk onderzoek naar aangepaste sportbeoefening moet nog op gang komen constateert Van der Woude (Issue NPI 2001).

De toekomstige rol van de fysiotherapeut bij de Paralympics

De belangstelling naar aangepast sporten in Paralympisch verband blijft groeien. Zo gingen docenten van de Hogeschool Arnhem-Nijmegen naar Beijing met de missie: "Onderzoeken welke bijdrage wij als fysiotherapeuten (zowel studenten als opleiding) kunnen leveren aan sporten met een beperking en nagaan of sporten met een beperking meer aandacht kan krijgen in het curriculum." Een mooie

ontwikkeling die hopelijk navolging gaat vinden op de andere opleidingen en waarvan de resultaten van invloed kunnen zijn op de uitstaande vragen. De rol en het functioneren van de fysiotherapeut in de begeleiding van sporters met een beperking verdient naast de toegepaste wetenschappelijke vragen die er liggen immers onze aandacht.

	<p><i>Ilse Moerkerk</i></p> <p>JE BENT STERKER DAN JE DENKT</p> <p><i>Ilse Moerkerk, ambassadeur Heliolympics</i></p>
---	---

Lokale initiatieven

Er zijn ook lokale initiatieven om aangepaste sportbeoefening te stimuleren. Zo organiseert revalidatiecentrum Heliomare de 'Paralympics' op eigen wijze,

"**Heliolympics**" genaamd. Een mooi initiatief om de Olympische gedachte uit de dragen en aangepast sporten te stimuleren/enthousiasmeren.

Princes Irene opent de Heliolympics in Heliomare.

*“Sporten verbind, roept emoties op en verbind.
Peter Heerschop”.*

Medeorganisator Heliolympics en bewegingsagoog Ans Konijn en Peter Heerschop, ambassadeur Paralympics.

Naast de rol van de fysiotherapeut bij de Paralympische Spelen zien we natuurlijk ook dat de techniek vele sprongen vooruit heeft gemaakt en daardoor ook meer mogelijkheden biedt om aangepast te sporten op topniveau. Het is prachtig om te zien hoe tegenwoordig atleten sprinten met zo'n veder lichte carbonveer wat natuurlijk niet te vergelijken is met het

materiaal destijds in 1980 (Paralympics Arnhem). Huub Vossen was in 1980 ook aanwezig bij de Paralympics in Arnhem en hij kan zich de 100 meter sprint nog heel goed herinneren. *“Wat konden die Paralympische sporters toen ook al waanzinnig hard sprinten met het materiaal destijds”*, aldus Huub Vossen.

*‘Paralympiërs, jullie zijn een voorbeeld voor zovelen’.
Erica Terpstra*

Referenties

1. Paralympische spreekbeurt. Info: http://www.ikijwij.info/pdf/spreekbeurt_informatie_paralympisch.pdf
2. Jaarboek Sportgeneeskunde, 2010.
3. Paramedici en de Gehandicaptensport. Issue NPI 2008. Info: <https://adoc.pub/14-zorg-steeds-vaker-complex-paramedische-zorg-neemt-hoge-vl.html>
4. Jaarplan 2021 Gehandicaptensport Nederland.

Bronnen

1. Informatie Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF).
2. Wim Schoemans, MSc, MA. Fysiotherapeut, filosoof. Secretaris SGF.

De Stichting Geschiedenis Fysiotherapie (SGF) heeft een ANBI status en is geheel afhankelijk van ondersteuning. U kunt ons steunen als begunstiger (€ 25 p/j) of als mecenas (€ 100 p/j).

Voor info over de **Stichting Geschiedenis Fysiotherapie** verwijzen we u naar de [website van de SGF](#).

Beeldmateriaal

1. Stichting geschiedenis fysiotherapie (SGF). Trefpunt voor de Medische Geschiedenis in Nederland (TMGN) Foksdiep 8 Urk.
2. Theo Kwaak, Huub Vossen, fysiotherapeuten revalidatie centrum Heliomare.

1980 Paralympics in Nederland

'Papendal' is er voor iedereen

 <p>Olympische Spelen voor Gehandicapten 21 juni - 5 juli</p> <p>Prijs Price fl. 5,-</p>	Plaats Place	Arnhem Papendal
	Datum Date	2-7
	Tijd Time	09.00 - 18.00
	Nummer Number	58921

HOF ARTS SCHIEDAM

Werp- en springnummers
De Paraplegies kennen slechts werpnummers die vanuit de stoel worden bedreven. Zowel bij discus, kogel als speer worden hun rolstoelen in de werpring vastgezet zodat deze niet kunnen vertrollen of omslaan. De **Blinden** beoefenen alle werpnummers volgens de normale reglementen. Zij worden door hun coach geholpen bij het opstellen in de werpsector of cirkel en het verlaten daarvan.
De springnummers worden 5f met aanloop of vanuit stand gesprongen al naar gelang de mate van blindheid van de atleet. **Geamputeerden** beoefenen alle werp- en springnummers met of zonder hun protheses, al naar gelang de mogelijkheden die de amputatie hen toestaat.
Spastici kunnen alle disciplines volgens de atletiekvoorschriften uitvoeren.

